

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΤΜΗΜΑ
ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ
& ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ**

Ερ. Φ.: 428

Ταχ. Δ/ση: Μπουμπουλίνας 20-22
Ταχ. Κώδ : 106 82
Τηλέφωνο : 2131322-362, 363, 368
Fax : 210-82.01.426
Email : atneke@culture.gr

ΠΡΟΣ: Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων
ΚΟΙΝ: Βουλευτή κ. Αντώνιο Μυλωνάκη

Θέμα: Απάντηση στη με αριθμό πρωτοκόλλου 7601/28.6.2021 Ερώτηση με θέμα:
«Προστασία και ανάδειξη της Αρχαίας Λισσού των Χανίων»

Σε απάντηση της με αριθμ. πρωτοκόλλου 7601/28.6.2021 Ερώτησης του Βουλευτή κ. Αντώνιου Μυλωνάκη, σύμφωνα με τα στοιχεία που έθεσαν υπόψη μας οι αρμόδιες Υπηρεσίες και σε ό,τι αφορά το ΥΠΠΟΑ, σας γνωρίζουμε τα εξής:

1. Η αρχαία Λισός, σημαντική πόλη και φημισμένο λατρευτικό κέντρο στους ιστορικούς χρόνους, εκτείνεται στην κοιλάδα του Αϊ Κυρκού, στον ομώνυμο κόλπο της νότιας ακτής της Π.Ε. Χανίων, δυτικά της Σούγιας.

Ο αρχαιολογικός χώρος Λισού προστατεύεται με την Υ.Α. 15904/24-11-1962 (ΦΕΚ 473/Β/17-12-1962), με την οποία χαρακτηρίστηκε ως αρχαιολογικός χώρος «το Ασκληπιείον και τα λείψανα των ελληνορωμαϊκών κτισμάτων του θεάτρου και των τάφων εις τον κολπίσκον Αγίου Κυρκού Λισσού Σελίνου», την Υ.Α. Φ31/36852/2942/12-10-1973 (ΦΕΚ 1242/Β/16-10-1973), με την οποία χαρακτηρίστηκε ως αρχαιολογικός χώρος, τόπος ιστορικός και ιδιαίτερου φυσικού κάλλους και την Υ.Α. ΥΠΠΟΤ/ΓΔΑΠΚ/ΑΡΧ/Α1/Φ43/58020/2654/24-08-2011 (ΦΕΚ 235/Α.Α.Π./14-9-2011), με την οποία οριοθετήθηκε προσωρινά ο αρχαιολογικός χώρος Υρτακίνας-Λισού, στο πλαίσιο του ΣΧΟΟΑΠ Δήμου Πελεκάνου Π.Ε. Χανίων. Μεταξύ των ετών 1968 και 2003 απαλλοτριώθηκε, υπέρ του δημοσίου, ο πυρήνας του αρχαιολογικού χώρου, εκτάσεως 100 στρεμμάτων και πλέον ανήκει στο ΥΠΠΟΑ.

Στον αρχαιολογικό χώρο έχουν πραγματοποιηθεί μικρής εκτάσεως έρευνες, κυρίως εξαιτίας του έντονου γεωμορφολογικού περιβάλλοντος και της δύσκολης πρόσβασης.

Τα έτη 2016-2017, η Εφορεία Αρχαιοτήτων Χανίων, στο πλαίσιο Προγραμματικής Σύμβασης μεταξύ ΥΠΠΟΑ, Περιφέρειας Κρήτης και Δήμου Καντάνου-Σελίνου, προχώρησε στην εκπόνηση της «Μελέτης Ανάδειξης και Προστασίας του Αρχαιολογικού Χώρου Λισού Ν. Χανίων», η οποία εγκρίθηκε με την υπ' αρ. ΥΠΠΟΑ/ΓΔΑΠΚ/ΕΦΑΧΑ/ΤΠΚΑΜ/603692/432818/8080/2222/07.12.2018 απόφαση. Από τις 03.09.2019 υλοποιείται από την Εφορεία Αρχαιοτήτων Χανίων, απολογιστικά και με αυτεπιστασία, το έργο «ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ ΛΙΣΟΥ ΠΕ ΧΑΝΙΩΝ», προϋπολογισμού 300.000,00€, με χρηματοδότηση από την Περιφέρεια Κρήτης.

Έως σήμερα, στο πλαίσιο του ανωτέρω έργου έχουν πραγματοποιηθεί καθαρισμοί, τακτοποιήσεις και διευθετήσεις του κύριου και των δευτερευόντων μονοπατιών περιήγησης, καθαρισμοί και διαμορφώσεις στον περιβάλλοντα χώρο του ναού της Παναγίας και του Άη Κυρκού. Επιπλέον, η Εφορεία εκπονεί μελέτη για την αποκατάσταση των φθορών των τοιχογραφιών του Άη Κυρκού.

Επιπλέον, στις 2.7.2021 ξεκίνησε, για πρώτη φορά μετά από 41 χρόνια, ανασκαφική έρευνα στον αρχαιολογικό χώρο Λισού, με αντικείμενο την αποκάλυψη του αρχαίου ωδείου και στόχο την εκπόνηση μελέτης για τη μελλοντική του αποκατάσταση και ανάδειξη.

2. Η αρχαία Έλυρος, τα λείψανα της οποίας εντοπίζονται στη διοικητική περιφέρεια Ροδοβανίου του Δήμου Καντάνου- Σελίνου, ήταν μία από τις σημαντικότερες αρχαίες πόλεις της νοτιοδυτικής Κρήτης κατά τους ελληνιστικούς και ρωμαϊκούς χρόνους, με επίνειό της την αρχαία Συία (Σούγια).

Η περιοχή της αρχαίας Ελύρου έχει κηρυχθεί ως αρχαιολογικός χώρος, ιστορικό διατηρητέο μνημείο, τόπος ιστορικός και ιδιαίτερου φυσικού κάλλους με τις Υ.Α. 21220/10.8.1967 (ΦΕΚ 527/τ.Β/24.8.1967) και Υ.Α. Α/Φ31/36852/2942/12.10.1973 (ΦΕΚ 1242/τ.Β' / 16.10.73), ενώ με την Υ.Α. ΥΠΠΟΑ/ΓΔΑΠΚ/ΔΙΠΚΑ/ΤΠΚΑΧΜΑΕ/34376/23625/599/301/25-02-2019 (ΦΕΚ 114/Δ' /20-3-2019), θεσμοθετήθηκε η οριοθέτηση του αρχαιολογικού χώρου Ελύρου.

Στον αρχαιολογικό χώρο Ελύρου τα έτη 2002-2003 και 2008-2009 πραγματοποιήθηκαν καθαρισμοί ορατών μνημείων και περιορισμένες διερευνητικές τομές. Στο πλαίσιο προβολής και ανάδειξης του αρχαιολογικού χώρου, έχουν τοποθετηθεί ενημερωτικές πινακίδες και πραγματοποιούνται από την αρμόδια Εφορεία Αρχαιοτήτων Χανίων, συστηματικά, εργασίες καθαρισμού και ευπρεπισμού του αρχαιολογικού χώρου. Για την προστασία και ανάδειξη δύο σημαντικών μνημείων της αρχαίας πόλης (ρωμαϊκή δεξαμενή και τμήμα του ρωμαϊκού υδραγωγείου) το 2016 έγιναν εργασίες στερέωσης και αποκατάστασής τους, που χρηματοδοτήθηκαν, με το ποσό των 10.000 ευρώ από τον τοπικό πολιτιστικό Σύλλογο. Εργασίες στερέωσης, συντήρησης και κατασκευής στεγάστρου πραγματοποιήθηκαν το 2017 και το 2019 σε μνημειώδη θολωτό θαλαμωτό τάφο με τοιχογραφίες, εντός ακινήτου ιδιοκτησίας του ΥΠΠΟΑ.

Η Εφορεία Αρχαιοτήτων Χανίων συμμετέχει ενεργά και υποστηρίζει εκδηλώσεις (ξεναγήσεις, ημερίδες), που οργανώνονται τόσο από τοπικούς πολιτιστικούς φορείς, όσο και από τον οικείο Δήμο. Λόγω της πληθώρας των αρχαιολογικών θέσεων, βυζαντινών εκκλησιών και άλλων μνημείων στην περιοχή του Σελίνου, και προκειμένου οι επισκέπτες της περιοχής να έχουν την πληρέστερη ενημέρωση, η Εφορεία συνέταξε δίγλωσσο (ελληνικά-αγγλικά) οδηγό με τίτλο «Αρχαίες πόλεις και μνημεία του Σελίνου», που αναμένεται να εκδοθεί με χρηματοδότηση του Δήμου Καντάνου- Σελίνου.

Στο πλαίσιο ανάδειξης των αρχαίων πόλεων του ανατολικού Σελίνου (Υρτακίνα, Έλυρος, Λισός, Συία) και με χρηματοδότηση της Περιφέρειας Κρήτης και του Δήμου Καντάνου-Σελίνου, το 2017 συντάχθηκε η «Μελέτη ενοποίησης (επικαιροποίηση μελέτης δικτύου επίσκεψης) αρχαίων πόλεων Ανατολικού Σελίνου, Ν. Χανίων», η οποία εγκρίθηκε από το Τοπικό Συμβούλιο Μνημείων Κρήτης (αρ. ΥΠΠΟΑ/ΓΔΑΠΚ/ΕΦΑΧΑ/ΤΠΚΑΜ/70889/48389/851/276/13.02.2019 Απόφαση) Η μελέτη προβλέπει τη βελτίωση της προσβασιμότητας και επισκεψιμότητας στους αρχαιολογικούς χώρους, την αξιοποίηση υφιστάμενων μονοπατιών και τη σύνδεσή τους με το ευρωπαϊκό φυσιολατρικό μονοπάτι Ε4.

Η Εφορεία Αρχαιοτήτων Χανίων, με βάση τις ανωτέρω έρευνες και μελέτες, επεξεργάζεται πρόταση, προκειμένου να ωριμάσει έργο για την ευρύτερη ανάδειξη και διασύνδεση των μνημείων της περιοχής, ώστε να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις ένταξής του σε χρηματοδοτικό πρόγραμμα.

Η Υπουργός
Πολιτισμού και Αθλητισμού
ΛΙΝΑ ΜΕΝΔΩΝΗ

Εσωτερική Διανομή:

1. Γραφείο Γενικού Γραμματέα Πολιτισμού
2. ΓΔΑΠΚ
3. ΔΙΠΚΑ
4. ΕΦΑ Χανίων
5. Εφορεία Εναλίων